01/08/2019

Μουσείο Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας: «Ταξίδι» και μνήμες στις ράγες της ιστορίας

/ Παιδεία και Πολιτισμός

Η ιστορία των σιδηροδρόμων Θεσσαλίας έχει βρει τα τελευταία 35 χρόνια το δικό της «σπίτι» στο κτίριο του ΟΣΕ στον Βόλο. Τα σπάνια εκθέματα δίνουν στους επισκέπτες μια γεύση από την ιστορία του σιδηροδρόμου στη Θεσσαλία, αλλά και στην εξέλιξή του μέχρι σήμερα.

Μέσα από μια αναλυτική ξενάγηση με τον σταθμάρχη κ. Γιώργο Αποστολέρη στον χώρο του Μουσείου – που βρίσκεται στον πρώτο όροφο του σταθμού – ξεδιπλώνονται μνήμες από την ιστορία των Σιδηροδρόμων Θεσσαλίας που μετρά περισσότερα από 135 χρόνια.

Ο σταθμός, στον χώρο του οποίου στεγάζεται το Μουσείο, σχεδιάστηκε από τον Ιταλό αρχιτέκτονα Εβαρίστο Ντε Κίρικο.

«Εκθέτουμε στην ουσία την οργάνωση μιας εταιρείας των θεσσαλικών σιδηροδρόμων όπως επίσης και ό,τι έχει σχέση με το έργο του Ντε Κίρικο. Όλος ο σταθμός είναι ένα ζωντανό μουσείο. «Ζει» 135 χρόνια και το Μουσείο λειτουργεί μέσα από ιστορικές μνήμες σε συνδυασμό με την τεχνολογία και την κοινωνική του υπόσταση» ανέφερε ο σταθμάρχης Βόλου κ. Αποστολέρης.

Ο ίδιος τόνισε ακόμη ότι ο σταθμός είναι πάντα το επίκεντρο μιας κοινωνίας. «Δεν μπορούμε να απομονώσουμε το μουσείο ως χώρο, αλλά πρέπει να μυηθεί κανείς μέσα από την παρουσία μιας μονάδας μέσα στην κοινωνία, που είναι όλος ο σταθμός».

Στα 135 χρόνια λειτουργίας του οι επιβάτες μπαίνουν μέσα στον χώρο από την ίδια πόρτα. Μετά από τόσα χρόνια δεν έχει αλλάξει τίποτα στη δομή και τη λειτουργία του κτιρίου και ενώ γίνονται συντηρήσεις για να παραμένει στην αρχική του κατάσταση. Η μεγάλη συντήρηση έγινε το 1985 με χρήματα που διέθεσε η τότε υπουργός Πολιτισμού Μελίνα Μερκούρη. «135 χρόνια το κτίριο παραμένει ενεργό, λειτουργικό και μάχιμο. Και 1.000 επιβάτες να έχουμε επιπλέον την ημέρα, με τον ίδιο τρόπο θα λειτουργήσει» πρόσθεσε ο κ. Αποστολέρης.

Την ιδέα για τη δημιουργία του χώρου εκθεμάτων είχαν πέντε συνάδελφοι του ΟΣΕ το 1984. Είναι η χρονιά που στον χώρο άρχισαν να συγκεντρώνονται τα πρώτα εκθέματα. «Εκείνη την εποχή κάποιοι πετούσαν πράγματα και τα πήγαιναν σε έναν χώρο. Έτσι χάθηκαν πολλά από αυτά, αλλά παρέμειναν ακόμα περισσότερα» ανέφερε.
Ο ίδιος δηλώνει πως τα κειμήλια που βρίσκονται στον μουσειακό χώρο, δεν έχουν εκτεθεί με τον σωστό τρόπο, καθώς το Μουσείο δεν έχει λάβει μέχρι στιγμής επιχορήγηση από την ιδιοκτήτρια επιχείρηση. Πέρυσι έγινε χορηγία 2.500 ευρώ από την Ελληνική Εταιρεία Συντήρησης Σιδηροδρομικού Τροχαίου Υλικού και αγοράστηκαν δύο air condition για το Μουσείο. «Το Μουσείο υπάρχει χάρη στο φιλότιμο κάποιων ανθρώπων που ενδιαφέρονται να μεταφέρουν εκθέματα» επισήμανε ο σταθμάρχης.

«Μου φέρνουν πράγματα που δεν πίστευα ότι υπήρχαν. Πριν έναν μήνα βρήκα το κουτί που γράφει «Υπηρεσία Τηλεγράφου». Δύο υπάλληλοι που είχαν τα ανταλλακτικά, έφευγαν με το τρένο για να συντηρήσουν τους τηλεγράφους σε όλη

τη Θεσσαλία» πρόσθεσε.

Οι επισκέπτες του Μουσείου έχουν την ευκαιρία να δουν από κοντά το μηχάνημα που τρυπούσε τις γραμμές και χρονολογείται από το 1880, αλλά και τα μηχανήματα με τα οποία τρυπούσαν τα εισιτήρια, παλιές καρέκλες της διεύθυνσης, φλόγιστρο, ζυγό για τη ζύγιση των εμπορευμάτων, αμόνι και κομπρεσέρ που λειτουργούσε με τον ατμό της μηχανής.
Ακόμη στον μουσειακό χώρο υπάρχει φαναριέρα από τα κλειδιά αλλαγής της τροχιάς, φανάρια από ατμάμαξες, από σταθμάρχες, κλειδούχους ή μηχανοδηγούς, λαδωτήρια για τους τροχούς, φωτογραφίες από το τρενάκι του Πηλίου όταν περνούσε από τη Γορίτσα, αλλά και μια σπάνια συλλογή από εισιτήρια.

Η συλλογή με τα εισιτήρια

Στο Μουσείο των Σιδηροδρόμων υπάρχει μια μεγάλη συλλογή από εισιτήρια επιβατών από τη Βόννη, από τη Φρανκφούρτη και από το Λονδίνο.

«Ο κόσμος ταξίδευε τότε τέσσερις ή πέντε ημέρες» είπε ο κ. Αποστολέρης, ενώ σημείωσε ότι υπήρχαν διαφορετικά εισιτήρια για εφημεριδοπώλες, για σκύλους, για δημόσιους υπαλλήλους. Εισιτήρια διαφορετικών κατηγοριών. Ακόμη στον χώρο υπάρχει και φωτογραφία από το τρενάκι όταν αυτό περνούσε από την αρχή της Δημητριάδος, κοντέρ και πλάκες από ατμάμαξες.

«Οι ατμάμαξες αυτές ήταν ατελιέ, όχι από εργοστάσια. Οι μηχανές τους ήταν στο χέρι και όχι εργοστασιακής σειράς. Οι ατμάμαξες που αγοράζονταν στη Θεσσαλία ήταν καλά κομμάτια» τόνισε.

Η «Έλλη»

Ο κάθε μηχανοδηγός είχε «χρεωμένη» τη δική του ατμάμαξα. Όταν καθόταν εκείνος, είχε «ρεπό» και η ατμάμαξα. Το μόνο που έπρεπε να κάνει ο μηχανοδηγός ήταν να βάζει όνομα και επέλεγε συνήθως το όνομα της γυναίκας ή της κόρης του. Μία από τις ονοματοδοσίες ατμαμαξών βρίσκεται στην επιγραφή «Έλλη». Επίσης εκτίθενται στον χώρο τηλέγραφος, αλλά και θεοδόλιχος για την κλίση των γραμμών.

Μοναδικό έκθεμα αποτελεί το τυπογραφείο εισιτηρίων. Το μηχάνημα έπαιρνε το χαρτί από το πίσω μέρος, στη συνέχεια έμπαιναν τα στοιχεία και χειροκίνητα τυπώνονταν ένα – ένα τα εισιτήρια. Αφού τυπώνονταν, τα έβαζαν σε άλλο μηχάνημα για να μετρηθούν ανά 100 και στη συνέχεια στέλνονταν στους

σταθμούς.
Ξεχωριστό σημείο αποτελεί το μηχάνημα μέτρησης των συχνοτήτων, που χρονολογείται περίπου το 1950, αλλά και διάφορα τηλέφωνα, καθώς και το σπάνιο πολύμετρο από το 1910, με το οποίο μετρούσαν τη διέλευση ρεύματος.

Ο εποπτικός πίνακας
Με τον πίνακα αυτό οι υπάλληλοι μέχρι το 1999 έβλεπαν την είσοδο και έξοδο των τρένων. «Οι γραμμές φωτίζονταν και έτσι παρακολουθούσαμε την κίνηση. Τον πίνακα έφεραν και εγκατέστησαν οι Γερμανοί το 1941 προκειμένου να ελέγχουν τον σταθμό, υπό τον φόβο σαμποτάζ» δήλωσε ο σταθμάρχης.

Τα ρολόγια
«Σταθμός χωρίς ρολόι δεν γίνεται». Με αυτή τη φράση ο κ. Αποστολέρης θέλει να αναδείξει τη σημασία που είχαν τα ρολόγια εκείνη την εποχή. «Όλα τα ρολόγια συντονίζονταν με την ώρα του τρένου. Τα ρολόγια αγοράστηκαν πολύ ακριβά και ήταν από την Ιταλία και τη Γαλλία».
Στον ωρογράφο προσωπικού, οι υπάλληλοι έβαζαν την κάρτα τους και επάνω σημειωνόταν η ώρα προσέλευσης στην εργασία τους. Με τα χαρτιά αυτά, πληρώνονταν αντίστοιχα. «Αν καθυστερούσες τρία λεπτά, τον μήνα σού έκοβαν ένα μεροκάματο» πρόσθεσε.

Στο Μουσείο υπάρχουν επίσης παλιές γραφομηχανές, πολυμηχάνημα που τοποθετούνταν η μήτρα και έβγαζε αντίγραφα για τις εντολές και τις εγκυκλίους, αλλά και ένα telex. Ακόμη, υπάρχει το βιβλίο με τα σχέδια από το εργαστήριο του Ντε Κίρικο.

«Όταν επισκέπτονται τον σταθμό μαθητές και παιδιά τους λέμε την ιστορία του και εντυπωσιάζονται πολύ. Οι άνθρωποι που επισκέπτονται το Μουσείο, είναι συνήθως ξένοι, οι οποίοι φαίνεται ότι θέλουν να μάθουν περισσότερα» ανέφερε ο κ. Αποστολέρης. Σημειώνεται ότι η επίσκεψη στο Μουσείο Σιδηροδρόμων γίνεται μετά από τηλεφωνική επικοινωνία.

Πηγή: https://e-thessalia.gr